

Nr 181

Av herr **Persson, Karl**, angående sammanslagning av lantbruksnämnderna med hushållningssällskapen.

När lantbruksnämnderna vid 1947 års riksdag beslutades, fästes stora förhoppningar vid desamma och deras blivande verksamhet. Dessa förhoppningar har inte infriats. Tvärs emot har i synnerhet under de senare åren från olika delar av vårt land stark kritik riktats mot deras verksamhet. Ett faktum är att denna kritik i många fall har starkt fog för sig. De sista exemplen härpå är JO:s ämbetsberättelse, riksdagens revisorers berättelse angående vissa förhållanden i Örebro län samt de omplaceringar som gjorts i Örebro och Värmlands län.

I många län har lantbruksnämnderna också gjort sig starkt impopulära hos den jordbrukande befolkningen. När man 1947 skapade en ny, dyrbar och med vidsträckta befogenheter utrustad ämbetsmannakår, uttalades från såväl departementschefen som det särskilda utskottet att den rationalisering, som dessa nämnder skulle bedriva och medverka till, skulle ske i samförstånd med jordbrukarna. Så har i många län helt enkelt inte varit förhållandet. Justitieombudsmannen skriver i sin ämbetsberättelse att de fel och misslag, som lantbruksnämnderna gjort, varit beroende på bristande juridisk sakkunskap. När en delegation inom en lantbruksnämnd först beslutar bordlägga ärende om förvärvstillstånd och uppmanar sökanden att komplettera handlingarna om han alltfört önskade förvärva egendomen, och det senare visade sig att detta välvisa råd endast hade getts för att lantbruksnämnden senare skulle kunna begagna lagen om kronans förköpsrätt till att för kronans räkning förvärva egendomen, betraktas detta av allmänheten med full rätt som ett ännu större fel hos lantbruksnämnden än bristande kunskap och kompetens.

Det börjar mer och mer framstå som ett misstag att man 1947 skapade denna för sin uppgift föga meriterade tjänstemannakår i stället för att, som även var föreslaget, utbygga de redan befintliga hushållningssällskapen. Genom sin upplysnings-, rådgivnings- och försöksverksamhet samt sin i viss mån bedrivna egnahems- och lånerörelse hade de redan förut ett mycket gott anseende ute i bygderna. Sådan "rådgivning" som den av en lantbruksnämnd i ovan beskrivna exempel hade de knappast kunna bedriva om deras rådgivande verksamhet i övrigt skulle kunna bedrivas med framgång. Dess-

utom hade och har hushållningssällskapen genom sin övriga verksamhet en mycket god lokalkännedom.

Det är givet, att det även blir dyrare med två olika institutioner som har med varandra så sinsemellan närstående uppgifter att göra som lantbrukets yttre och inre rationalisering och driftrationaliseringen. Tjänstemännen kunde givetvis mycket bättre utnyttjas om hela verksamheten vore samlad under en organisation. Resekostnaderna kunde också förbilligas genom att en viss samordning kunde ske.

Riksdagens revisorer ifrågasätter en sammanslagning av lantbruksnämnderna i norra och södra länsdelarna av Kalmar län. Det förefaller vara betydligt ändamålsenligare att sammanslå lantbruksnämnderna med hushållningssällskapen i de båda länsdelarna. Detta gäller givetvis även Älvsborgs län och bör i första hand undersökas.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär utredning och förslag om sådan ändring att lantbruksnämndernas verksamhet blir sammanslagen med hushållningssällskapen, eventuellt under särskilda avdelningar.

Stockholm den 26 januari 1955

Karl Persson
